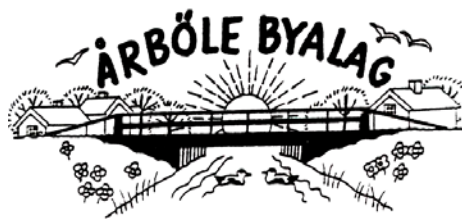

Årböle Nytt

Info-blad till alla boende i Årböle Rote/och andra intresserade
december 2015

Ordföranden har ordet.

Senaste nytt

Så närmar vi oss slutet på 2015. Vi skriver december månad och det är i stort samma temperatur ute som det var på vår semester i juli. Enda skillnaden man kan märka är att det är ljus mycket kortare tid på dygnet.

Det har varit en hel del inbrott på Hållnåshalvön senaste tiden. Både fastboende och fritidsboende har drabbats bl.a. Bosse och Jeanette i gamla skolan i Årböle. Därav har Årböle byalag tidigare skickat ut en intresseanmälan om grannsamverkan.

Ni som har frågor kan ta kontakt med Per-Gunnar Wahlgren tel. 0294 340 32 mobil 073 040 98 24 e-post: per-gunnar.wahlgren@arbole.se.

Vid höststämman som hölls den 11 oktober utsågs en aktivitetsgrupp som skulle ta fram förslag på vad vi skall hitta på till sportlovet i februari nästa år, 2016.

De har nu kommit med sina förslag och styrelsen har gått på

förslaget att åka till Gavlerinken Arena och se matchen Brynäs-Djurgården lördagen den 20 februari kl.16.00. Normalt vid våra evenemang brukar vi avsluta med middag på restaurang där var och en får stå för sin egen mat och dryck men denna gång har vi tänkt oss att sitta i arenans restaurang och äta deras buffé vilket innebär att när det är match så har vi plats ute på läktaren.

Byalaget står som vanligt för resan och evenemanget men maten kommer att kosta 235 kronor person vilket erlägges vid påstigning av buss. Tillkommer dryck som betalas på arenan.

Vi vill ha Er anmälan om deltagande till vår kassör Bosse Sundberg tel. 340 35 eller till undertecknad tel. 340 10 senast 31 december 2015.

Jag önskar Er alla en riktigt God Jul och Gott Nytt År

Sverker Sjöqvist

Lite historia

Kartor

På Leufsta Bruksarkiv finns utställningarna kvar från Arkivens Dag i november 2015. Temat var i år Gränslöst. Till en av utställningarna valde vi ämnet Gränslösa kartor eftersom Bruksarkivet har en stor samling kartor (ca 400 st.) från 1600-1920-tal.

En av alla dessa är en karta över Österlövsta socken från 1611, avtecknad av en lantmätare vid namn Conrad Pousette, född på Löten. Han betyder att denna är en exakt kopia av originalet som förvarades i *Leufsta Bruks Archiv*. Denna kopia skänkte Pousette till Österlövsta kyrka år 1792. Idag förvaras den alltså på Leufsta Bruksarkiv.

Kartan, som är mycket färgrik, visas nu med detaljer som förklarar 1600-talets marker, bygränser, rågångsrösen, byar, kvarnar, skog, mossar, berg, åar, diken m . Eftersom skogarna var oskiftade var det viktigt med byns gränser där timmer, ved mm användes fritt av byns innevånare. I början på 1700-talet började man skifta skogarna, dvs varje fastighet fick en viss areal skog, beroende på storleken på åker och ängsmark.

Karthistoria

Den systematiska kartläggningen av Sverige fick sitt genombrott 1628 i och med att en statlig lantmäteriverksamhet inrättades. Till förste chef utsågs Anders Bureus. Han lät snabbt utbilda lantmätare. Redan i början av 1630-talet började de första storskaliga kartorna levereras in till kammarkollegiet i Stockholm. Arbetet gick raskt framåt och omkring år 1650 hade flera tusen byar och enstaka hemman karterats.

Kartornas innehåll och utseende reglerades i en rad myndighetsinstruktioner mellan åren 1628 och 1643. Jordarnas och ängarnas beskaffenhet skulle antecknas, avkastning i lass hö, ägoförhållanden o.s.v. På kartorna ritades hägnader, bygränser, gårds- och bytomter där bebyggelsens läge markerades med en hussymbol. Åkrarna

skulle färgläggas med grå färg, ängar och lindor med grön, mossar med gul, gärdesgårdar med svart, sjöar i kanten med ljusblå, bäckar och strömmar mörkare blå, rågångar med röd, skogar med mörkgrön och stenbackar med vit färg.

Storskiftet 1749

Första förordningen om storskifte kom år 1749. Det viktigaste syftet var att undanröja ägosplittringen. Varje gård skulle i stället för sina många smala tegar och spridda jordstycken få sin åker samlad till ett par ställen i åkergärdet. Storskiftet omfattade vanligtvis endast inägomarken. I vissa fall skiftades också utmarken.

Laga skiftet 1827

En ny stadga om skiftesverksamhet antogs 1827 det s.k. laga skiftet. År 1972 upphörde laga skiftet definitivt. Laga skiftet blev ett instrument som systematiskt underlätta- de jordbrukets förändring under 1800-talet. Landsbygden fick ett nytt bebyggelsemönster och nya principer hur jordbruket skulle bedrivas. Laga skifteskartorna omfattar hela byns område. All bebyggelse, liksom de olika markslagen är redovisade, därutöver är de olika markerna graderade efter jordens beskaffenhet och bördighet. Till dessa kartor finns ett utförligt protokoll.

Lantmäteriverket har digitaliserat hela sitt innehav av papperskartor. De finns att se på deras hemsida:

www.lantmateriet.se

MaryAnn Olarsbo

www.arbole.se